

Lesnický nestor Ing. Ivo Vicena, CSc., (nar. 18.2.1926)

specialista na ochranu lesa, soudní znalec v oboru lesnické ekonomiky, držitel pamětní medaile G. J. Mendela, čestný člen z. s. Hnutí Život

Ivo Vicena - Zlatá šupina

Ivo Vicena byl ve čtvrtek na slavnostním shromáždění v Jihočeské galerii na Hluboké hejtmankou oceněn „Zlatou šupinou“. Ta se již 8 let uděluje při příležitosti státního svátku vzniku Československa. Spolu se ním ji dostalo dalších 8 lidí, kteří se nějak zasloužili o rozvoj kraje. Jejich seznam spolu s celkovou fotografií uveřejnily Českobudějovické listy v pátek 25.10.

Vážený pane inženýre, gratuluji Vám k udělení „Zlaté šupiny“. Nepochybně je to zasloužené a nepochybuji, že od paní hejtmanky jste ocenění přijal s radostí a je povzbuzením.

Srdečně zdravím

Držte se, držme se

Jan Pokorný

Připojujeme se ke gratulaci

Lesnický odborník Ivo Vicena se dožívá 90 let

18. únor 2016 / Českobudějovický deník / Vydáno v Zprávy z oboru lesnictví a dřevařství

Dnes se dožívá významného jubilea dlouholetý spolupracovník našeho regionálního Deníku Ing. Ivo Vicena, CSc. Narodil se 18. února 1926 v Jihlavě, vystudoval Lesnickou fakultu Vysoké školy zemědělské v Brně. Již jeho kandidátská práce se zabývala příčinami vzniku polomu na Šumavě a Šumavě zůstal věrný až dodnes.

Pracoval jako hlavní inženýr Vojenských lesů v Horní Plané, působil ve Volarech jako ředitel Jihočeských dřevařských závodů a také jako specialista ochrany lesa v Ústavu pro hospodářskou úpravu lesa. Od 90. let je hojně využíván jako soudní znalec. Zpracoval na tisíc znaleckých posudků, má za sebou bohatou publikační činnost. Jako zajímavost uveďme, že je mimo jiné také autorem českoněmeckého a německočeského dřevařského slovníku a dvou dílů Naučného slovníku lesnického. Před dvěma lety mu udělila Mendelova univerzita v Brně medaili za rozvoj oboru. Petr Martan, Šumavák a ředitel Komunity pro duchovní rozvoj, o.p.s. ve Čkyni o něm řekl: „Ivo Vicena je lesník a velký Jihočech. Jeho odborné články ze Šumavy vycházejí ze znalosti jím prožité historie a čtu je již čtyřicet let. Stál u zrodu takzvaného šumavského IV. odboje, proti novodobé ideologii divočiny. Patří mezi ty vzácné bytosti, jejichž vědomí nepodléhá stárnutí a vyvíjí se do pozemského vrcholu.“ Čerstvý devadesátník je také spolupracovníkem senátora Tomáše Jirsy, do jehož obvodu Šumava spadá. Pro Deník senátor Jirsa uvedl: „Inženýr Ivo Vicena je pojem nejen v odborné lesnické veřejnosti, ale hlavně na celé Šumavě. Jako celoživotní pracovník v lese, odborník a soudní znalec v oblasti lesního hospodářství nemohl mlčet ke skutečnosti, kdy nejrůznější zelení aktivisté začali prosazovat šokové umírání celých polesí na Šumavě. Inženýr Vicena se vahou své osobnosti zapojil do tohoto sporu a po celou dobu poskytuje nám, laikům, odborné zázemí, pomoc a oporu.“

Redakce Deníku přeje panu Ivu Vicenovi k jeho 90. narozeninám hlavně hodně zdraví, aby mohl dál pokračovat ve své práci pro milovanou Šumavu.

Greta a kůrovec

06.10.2019 / *Parlamentní listy*

Rozhořčené vystoupení mladé Švédky Greta Thūbergové na světovém summitu o ochraně přírody v New Yorku připomíná uplynulých 25 let úsilí lesníků, zemědělců a mnohých přírodovědců, aby se začalo konečně něco dělat s (ne)hospodařením s našimi lesy, krajinou a životním prostředím. které nyní vyústilo do nevídané kalamity.

Na naprosto škodlivý postup v lesích byly mnohokrát upozorněny odpovědné orgány i média. Nerespektování vědecky i prakticky ověřených postupů nemohlo vést k ničemu jinému než k současné katastrofě naší přírody a krajiny. Těžební, ochrannářské i pěstební práce, až na malé výjimky, v lesích měli převzít soukromníci a velké akciové společnosti. Ty si rychle opatřily výkonné a drahé harvestory a menší potřebné pěstební i ochrannářské práce přestaly provádět. Tím se z malých, kůrovcem napadených jednotlivých stromů a malých ohnisek rozšířila kalamita do celého území republiky.

Reorganizací u LČR i v národních parcích byli propuštěni vlastní dělníci. Hrozbu podcenilo ministerstvo průmyslu a obchodu, které mělo dohlížet, jak akciové společnosti a různé malé živnosti tyto převzaté povinnosti plní. Na hrozící nebezpečí byla upozorněna dopisem prezidentská kancelář v r. 2010, předsedové vlád (2x), místopředsedové vlády (2x), ministři životního prostředí (5x), ministři zemědělství, ministři vnitra (2x) i vládní legislativní rada. Senát i poslanecká sněmovna dostaly několik petic, které sice byly projednány, ale k ničemu nevedly. Poslanecká sněmovna dostala několik upozornění, osobní dopisy dostalo 23 poslanců, upozornění dostali i dva europoslanci.

Stav lesů se podrobně probíral na schůzi senátu v r. 2007. Trestní oznámení dostala policie, státní zastupitelství (6x), Vrchní státní zastupitelství. Stav lesů se podrobně probíral na schůzi senátu v r. 2007 a v r. 2019. Popis důsledků dostaly Česká televize, Česká inspekce životního prostředí, denní tisk, například MF Dnes, Právo a jejich týdeníky ECHO, EURO, Salon, Neviditelný pes, časopisy ŽIVA, Ochrana přírody, Lesnická práce. Byly předneseny příspěvky na konferencích v Českých Budějovicích, Plzni, Praze, na seminářích na Kvildě, v Klatovech, v Písku a v Železné Rudě, byly uveřejněny letecké snímky a celé knihy fotografií mrtvého lesa. Policii a soudům bylo předloženo několik odborných znaleckých posudků. Přesto doposud řídí lesní hospodářství a národní parky stejná skupina lidí a stejná skupina „vědců“, kteří za nynější katastrofální stav označují sucho a smrk, a to bez jakékoliv sebereflexe.

Z popudu některých skupin vědců, nadšenců, amatérů i šarlatánů vznikl návrh, aby příroda Šumavy a Česko-saského Švýcarska byla ponechána sama sobě, že se někdy sama a dobře obnoví. Nejlepší podle nich bude divočina. Taková úpadková vize se již několik let předkládá veřejnosti jako „moderní“, zatím na ni však tragicky doplatily šumavské lesy, kterých po kůrovci odumřelo na 25 000 ha. Na tento úpadkový postup doplatily další lesy v Čechách i na Moravě.

Až se po desetiletích ukáže, že se příroda podle konceptu bezzásahovosti nevyvíjí, nebudou již autoři tohoto postupu existovat a nebude je možno vzít k odpovědnosti za zhoršení stavu lesů a s ním souvisejícího poškození přírody, celého životního prostředí, klimatu s vyššími teplotami, se zhoršením půdní úrodnosti a erozí, s výrazně sníženou produkcí dřeva i biomasy. Odumřelé lesy nezadrží vláhu ani sníh, vodní toky ohrozí přívalové srážky a povodně. Zhorší se větrné podmínky, holé plochy bez stromů nebudou brzdit vítr, a ten ohrozí okolní lesy i stavby. Z dřívějších hustých lesů zůstaly jen zbytky jednotlivých stromů, které nebudou účinně filtrovat ovzduší od plyných i

tuhých nečistot, nebudou vyrábět kyslík a nebudou ani vázat vzdušný oxid uhličitý ani oxidy dusíku. Bude se nám hůře dýchat.

Mrtvé lesy po kůrovci jsou dnes na celém šumavském hraničním horském hřebenu, od Smrčiny přes Plechý, Trojmezí, Třístoličník, Bučinu, Prameny Vltavy, Černou horu, Mokřůvku, Březník, Blatný vrch až k Poledníku, Ždánidlům, Plesné a Polomu. Jsou poškozeny další tisíce hektarů lesů, které jsou proředěny a otevřeny náporům větru, kůrovci i slunečnímu záru. Leží tu miliony trouchnivějících stromů, na nichž mohou vyrůst nové stromy snad po 100 letech. Z trouchnivěného dřeva se šíří do zdravých lesů pomocí spór parazitické houby, které způsobují hnilobu dřeva. Bez zásahů nemohou vyrůst žádné buky, jedle ani kleny, protože semenné stromy nejsou.

Ministerstvo životního prostředí si uvědomilo, že naprosto bez zásahů tyto lesy nemohou existovat, a proto již schválilo na 15 drobných výjimek. Na nesprávný postup v našich lesích, přírodě a životnímu prostředí byly ústřední orgány upozorňovány šesti soudními znalci a desítkami zkušených odborníků i vysokými školami, vědci a vědeckými ústavy. Znalci vyčíslili škody v r. 2000 na 5 miliard Kč. Nynější odhad je již 200 miliard Kč. Nemělo by si toho všimnout také ministerstvo financí? Některé kulturní škody však nelze vůbec číselně vyjádřit. Jde o zničení cenných přírodních rezervací, jako byla Plesná, Prameny Vltavy, Modravské slatě nebo Trojmezí, poškozeno bylo šest státem uznaných přírodních památek a rašelinišť a další rezervace v Jeseníkách, Beskydech i na Vysočině.

Teorie bezzásahovosti je pro nynější řídicí, správní i kontrolní orgány pohodlná, protože ony nemusí dělat nic, jen z okna svých kanceláří sledovat přírodu a vydávat směrnice. Sucho postihlo nejen Českou republiku, ale škody na lesích u nás jsou 5x až 8x vyšší než v Rakousku a Německu. Ministerstvo zemědělství neřeší choulostivé otázky myslivosti a stavů zvěře, které již po desetiletí ničí nově vysázené kultury a mlaziny jedlí, buku, javorů a dalších listnáčů. Ministerstva neustále odkládají stanovisko k zemědělskému obdělávání půdy a neřeší hrozivý úbytek černozemí s následným dopadem na budoucí úrodnost.

Jak k tomu přijdou naše a příští generace, že mají žít v horší krajině a v horší přírodě bez lesů?

Bezzásahovost poškodila Šumavu

23. květen 2014 / Českobudějovický deník / Vydáno v Zprávy z oboru lesnictví a dřevařství

Zpopudu některých menších skupin vědců, nadšenců, amatérů a šarlatánů vznikla myšlenka, aby příroda Šumavy byla ponechána sama sobě, že se někdy sama a dobře obnoví.

Taková vizesejižněkoliklet předkládá veřejnosti jako „moderní přístup k přírodě“, zatím na ni tragicky doplatily šumavské lesy v národním parku, kde jich po kůrovci odumřelo na 20 000 ha. Až se po mnoha desetiletích ukáže, že se příroda podle konceptu bezzásahovosti nevyvíjí, nebudou již autoři tohoto postupu existovat a nebude je možno vzít k odpovědnosti za zhoršení stavu lesů a s ním souvisejícího poškození klimatu s vyššími teplotami, nižší vlhkostí, zhoršením jakosti ovzduší, se zhoršením půdní úrodnosti a rozsáhlou erozí, s úbytkem lesů na nejvyšších vrcholech, s výrazně sníženou produkcí dřeva i další biomasy, s milióny hnijících stromů v době energetické napjatosti.

Z hustých lesů nezbylo skoro nic

Po kůrovcové kalamitě hníjí kvalitní stromy, zhoršuje se jakost vody a její jímání i odtoky. Odumřelé lesy nezadrží vláhu ani sníh a ohrozí tak vodní toky povodněmi. Zhoršily se větrné podmínky, holé plochy bez stromů nebudou brzdit vítr a ten více ohrozí okolní lesy i budovy a stavby. Z dřívějších hustých lesů zůstaly jen zbytky jednotlivých stromů, které nebudou účinně filtrovat ovzduší od nečistot, nebudou vyrábět kyslík a nebudou ani vázat vzdušný oxid uhličitý ani oxidy dusíku. Bude senámhůře dýchat.

Mrtvé lesy po kůrovci jsou dnes na celém hraničním horském hřebenu od Smrčiny přes Plechý, Trojmezí, Třístoličnick, Bučinu, Prameny Vltavy, Černou horu, Mokřůvku, Březník, Blatný vrch až k Poledníku, Ždánidlům, Plesné a Polomu. Jsou velmi poškozeny další tisíce hektarů lesů, které jsou proředěny a otevřeny náporům větru a slunečnímu žáru. V lesích národního parku leží miliony stromů, podléhajících trouchnivění, na nichž mohou vyrůst mladé stromy snad po 100 letech. Bez zásahů nemohou vyrůst žádné buky, jedle ani kleny, protože semenné stromy nejsou a až se jednou uměle vysází, musí se o ně několik desetiletí lesnický pečovat. Bez zásahů mohou být proto příští lesy jen zase smrkové. Typický vzhled šumavské krajiny se změnil a utrpí tím turistický ruch.

Na velké škody, které tento postup způsobil našemu lesu, přírodě a životnímu prostředí, byly ústřední orgány mnohokrát upozorňovány šesti soudními znalci a desítkami zkušených odborníků i vysokými školami a vědeckými ústavy. Znalci vyčíslili škody v roce 2000 na 5 mld. Kč, v roce 2005 na 10 mld. Kč, v roce 2008 na 32 mld. Kč a v roce 2010 na 50 mld. Kč. Nynější odhad je již 100 miliard Kč. Na nesprávné postupy ministrů Ambrozka, Bursíka, Míka a jejich náměstků byli upozorněni tři ministři financí, Nejvyšší kontrolní úřad, ombudsman, ale ani ti je neřešili. Na osm trestních oznámení nereagovaly policejní orgány, ani státní zastupitelství. Různé soudní instance zaujímají k Šumavě rozporuplná stanoviska.

Nicnedělání stojí miliardy

Kůrovec z národního parku způsobil škody okolním obecním lesům v Kašperských Horách a Volarech, Lesům České republiky i Vojenským lesům, také rakouským majitelům lesa v sousedství Smrčiny, kterým měly být škody podle zákona uhrazeny. Bezzásahové „nicnedělání“ nás stálo miliardy korun a škody budou provázet i příští generace. Některé škody však nelze vůbec číselně vyjádřit. Je to zničení cenných přírodních rezervací jako byla Plesná, Prameny Vltavy, Modravské slatě nebo Trojmezí, poškozeno bylo šest státem uznaných přírodních památek a rašelinišť, v nichž uhynuly až 500 let staré stromy, o které starostlivě pečovalo 10 minulých generací lesníků a přírodovědců. Vytváření bezzásahové „divočiny“ odporuje zákonu na ochranu přírody a krajiny, vodnímu i lesnímu zákonu a nemá oporu ani v evropských a světových závazných směrniciích. Odporuje zákonem vyhlášené Chráněné oblasti přirozené akumulace vod.

Z těchto důvodů, s porozuměním a s podporou přijali přírodovědci, lesníci i milovníci přírody stanoviska prezidenta Miloše Zemana k Šumavě při jeho nedávné návštěvě v Plzeňském kraji. Po dosavadním vývoji je záměr na rozšiřování bezzásahových ploch nepřijatelný.

Národní park Šumava a úspory

Tiskem proběhla zpráva, že i Národní park Šumava musí v současné době šetřit. Úsporná opatření jsou nezbytná ve všech oborech. V Národním parku se začalo nyní s úsporami mezd a propouštěním technicko-hospodářských zaměstnanců i dělníků. Po 20 letech existence parku se však tímto postupem zhoršuje sociální stav a zvyšuje se nezaměstnanost. Tak například v Nové Peci bylo propuštěno 18 dělníků na dřevoskladě a propouštěli se další dělníci na územních pracovištích a to i

dělníci starší a zkušení v době, kdy v parku mají být prováděny odborně náročné práce v lesích, při výsadbě na holinách, doplňování kultur potřebnými dřevinami, prořezávkách, ochraně sazenic a stromů nebo práce při údržbě vodních toků a cest. Vypisování tendrů na tyto práce neplní své poslání. Vede k tomu, že se najímají různí dodavatelé, kteří práce nabízejí zdánlivě levněji, ve svých důsledcích však provádějí práce dělníci nezpracovaní a bez potřebných místních i odborných znalostí a zkušeností. Práce cizích dodavatelů vyžaduje náročnější dozor a v příštích letech vyvolává potřebu oprav a vylepšování. Tento způsob je ve svých důsledcích ve skutečnosti dražší. Jednotlivá územní pracoviště by měla zaměstnávat stálý počet odborných dělníků, který by se měl doplňovat jinými dodavateli jen v případě kalamit.

V dobách potřebných úspor vyžaduje řešení také hospodaření se dřevem. V posledních 10-15 letech se začalo uplatňovat ponechávání velkého množství dřeva v lese k zetlení, tedy ke shnití. Zničením dřeva na každém stromu přicházíme nejméně o 1000 Kč. Shnilé stojící i ležící dřevo bude nutno nahradit jinými materiály, uhlím, ropou, plynem, plasty, železem a betonem, které jsou nákladnější, energeticky náročnější, pro přírodu méně ekologické a jejich likvidace je obtížná. Ztráta z tohoto důvodu je 8000 Kč/ha/rok. Další ztráta vzniká tím, že nové stromy se začnou obnovovat až když je dřevo úplně zetlelé a to trvá 100 let, po tu dobu pod nimi bude ležet lesní půda ladem. Zetlelé dřevo pokryje téměř 40 % povrchu plochy, která by za tu dobu vyprodukovala na 150 m³ dřeva na každém hektaru, což na ploše 1. zóny představuje 1,5 mil. m³. Až snad po 200 letech vyrostou na zetlelém dřevě nové stromy, bude to opět jen smrk, protože jiné dřeviny se tak neobnovují a ten smrk bude na chůdových kořenech o 40% více ohrožen větrem. Vzniká vůbec otázka, proč má takové množství dřeva zůstat ležet v lese, když v žádném pralese tolik mrtvého dřeva nenajdeme. Nemůže to být kvůli špatné lesní půdě, protože stromy před napadením kůrovcem dobře rostly a celé jejich porosty byly z 9 ti dílné bonitační klasifikace na 2. - 4. místě, měly tedy dostatek živin. Tlející dřevo nemůže být považováno za hnojivo, neboť se skládá z celulózy, hemicelulózy, ligninu, tříslovin, pryskyřic a ty jsou složeny z 95 % z uhlíku, vodíku a kyslíku. Na zbývajících 5 % se podílí 10 prvků, jako jsou draslík, dusík, fosfor, vápník, hořčík, síra, křemík, železo, vápník a sodík, jejichž množství je velmi nízké. To na rozdíl od některých vědců dobře vědí kořeny stromů, které zetlelým dřevem neprorůstají, ale obrůstají ho po povrchu a vytvářejí tak chůdový tvar. Jak mají však po 100 letech na takovém dřevě vyrůst nové stromy, kde se vezme semeno, když kůrovec všechny dospělé stromy dávno zničil? **Hodnota dřeva ponechaného k zetlení je v Národním parku nyní 10 mld. Kč.** Prohlédl jsem letos 56 kusů starých ležících stromů na Smrčině a našel jsem jeden kmen se smrkovými semenáčky. Na holinách po kůrovci nemá tlející dřevo potřebné vlhké prostředí. Současně tím vzniká akutní nedostatek palivového dřeva pro místní obyvatele. K tomu přistupují tuny oxidu uhličitého, který uniká do ovzduší z tlejícího dřeva a zhoršuje tak skleníkový efekt, který přispívá ke globálnímu oteplování.

Nehospodárná a mimořádně nákladná jsou opatření, které Národní park nesmyslně provádí při uplatňování bezzásahového režimu a zákazu zpracování kůrovcem napadených stromů. Například odkorňování stojících stromů je 10 krát dražší než běžně používané způsoby. Kůrovec se tak šíří každoročně do ostatních lesů ve II. zónách a do lesů sousedních vlastníků u nás i v Bavorsku a Rakousku. Tam musí být prováděna velmi nákladná a pracná ochranná opatření při kladení velkého množství lapáků, lapačů, při spotřebě chemických prostředků a kontrol. Tyto zvýšené náklady jsou oprávněni sousedé požadovat podle zák. č. 114/1992 Sb.

O přírodě v Národním parku panují u některých organizací romantické názory, jakoby na ni nepůsobily žádné ekonomické vlivy. Rozsah poškození lesů a přírody je obrovský a proto by první zóny neměly být zvětšovány. Jejich nynější rozloha 9000 ha je dostatečná a umožňuje provádět veškerou vědeckou a výzkumnou činnost. Neměly by být zvětšovány.